

1.1Çift Yön Tristörler (TRIAC)

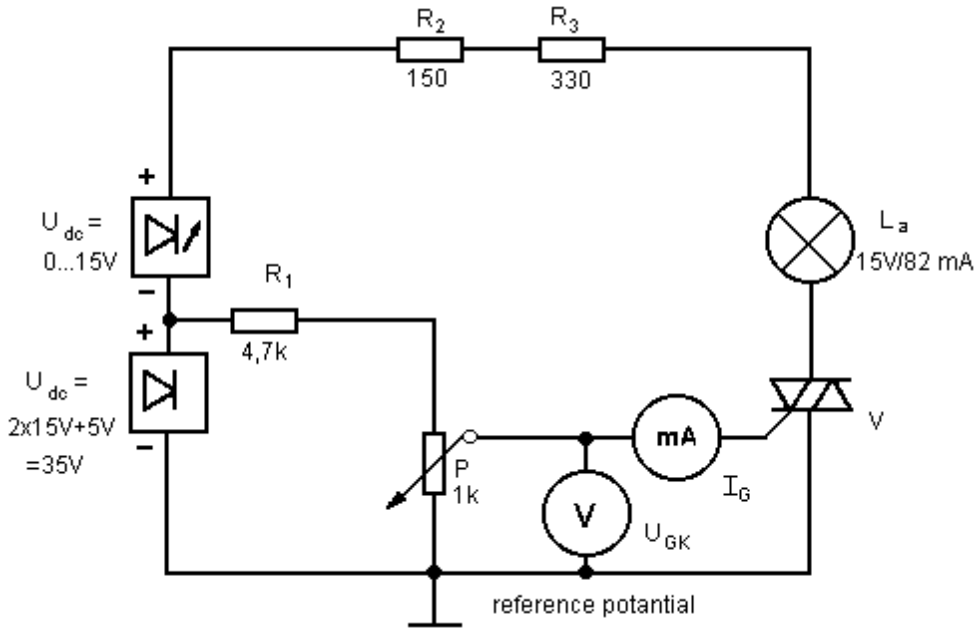
Genel

Çift yön Tristör iki yön tristörün (bir n-kumandalı ve bir p-kumandalı) geçitleri beraber bağlı dışarı çıkarılabilir bir şekilde ters paralel kaynaşmasından oluşur . Böylece geri ve ileri yönlerin anahtar özellikleri aynıdır .

Ödev

Deneylerle TRIAC geçit geriliminin geçit akımına ve yük akımına 1) tesiri ölçülecek . Ayrıca gerilim kutupluğunun bu değerlere tesiri incelenecek . Sonra ateşlenmiş tristörü söndürecek işlemler bulunacak .

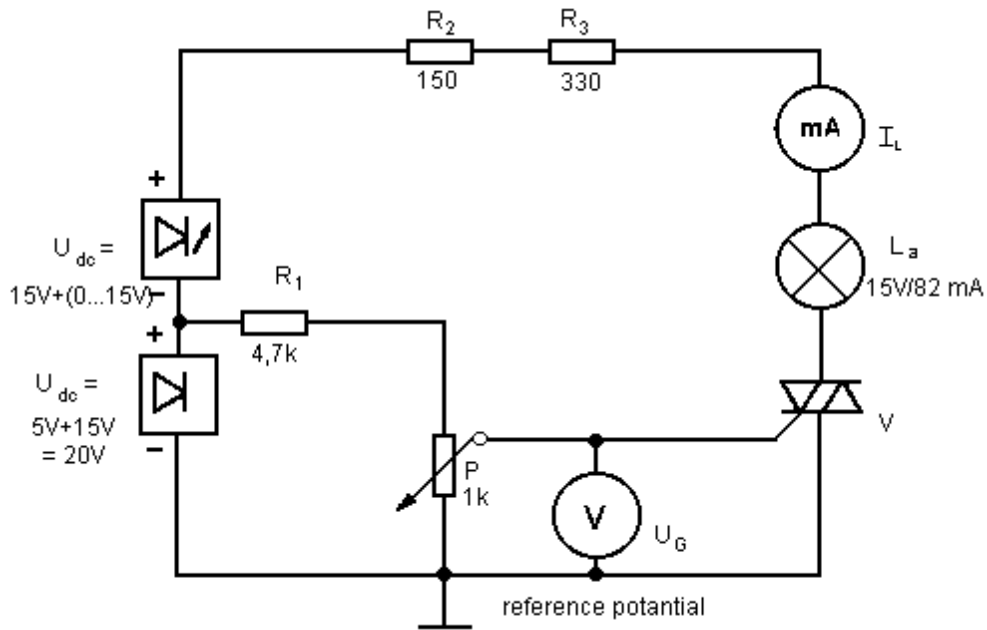
Devre Şeması

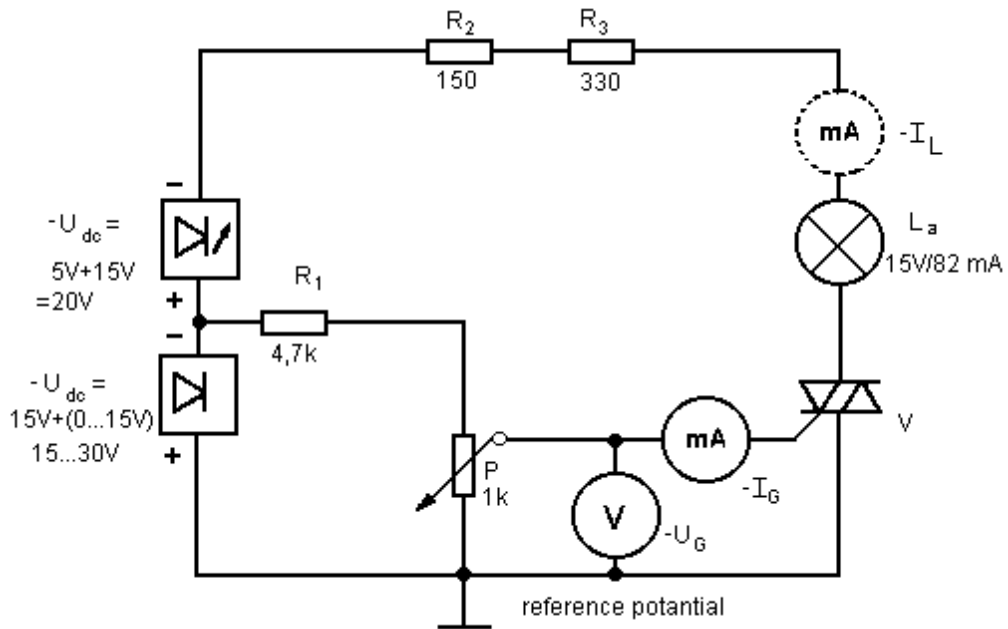
Şekil 3.3.1

Not :

1) TRIAC elektrotlarına “ katot “ ve “ anot “ demek doğru değildir , çünkü bunlar gerilimin kutupluluğuna göre elektron gönderir veya alırlar . Bu yüzden geçide yakın elektroda “ kıyas elektrodu “ , geçite uzak elektroda “ yük elektrodu “ demek daha anlamlıdır .

Şekil: 3.3.2

Şekil: 3.3.3

Deneyde Kullanılacak Parçalar ve Ölçü Aletleri

1 Temel Elektronik Eğitim Seti

1 direnç 100 Ohm (2 W)

1 direnç 330 Ohm (2 W)

1 direnç 1 KOhm (2 W)

1 TRIAC 200 V/1 A

1 ampul 15 V/82 mA

2 ölçü aleti

- fişler ve kablolar

Deneyin Yapılması:

3.3.1 devresine gösterilen doğru gerilimler bağlanacak , geçit gerilimi sıfırdan başlayarak basamak basamak yükseltilecek , geçit akımları ölçülüp 3.3.4 cetveline kaydedilecek . Burada önemli olan potansiyometre sürme kontağının gerilimi bağlamadan önce kıyas gerilimi tarafına çevrilmesidir .

Triac ateşlendikten sonra geçit gerilimi tekrar sıfıra indirilecek ve ilgili geçit akımları 3.3.4 cetveline kaydedilecek . 3.3.6 şekline geçit akımının ve 3.3.7 şekline yük akımının geçit gerilimiyle ilgisi çizilecek . Sonra ateşlenmiş triac'ın nasıl söndürüleceği araştırılacak . Bundan sonra işleme gerilim kutupluluğu 3.3.3 şemasına göre ters çevrilecek . Deneyler tekrarlanacak ve bulunan değerler 3.3.5 cetveline kaydedilecek .

Sonra geçit akımı ve yük akımının geçit gerilimiyle ilgili gidişleri 3.3.8 ve 3.3.9 şekillerine çizilecek ve 3.3.6 ve 3.3.7 şekillerinden farkları incelenecek .

Burada da triac söndürme işlemleri araştırılacak .

Sonuçlar ve Değerlendirmeler

Pozitif işleme gerilimi

U_G (mA)	0,2	0,4	0,6	0,7	0,75	0,8	0,75	0,7	0,65	0,6	0,5	0,4	0,2	0
I_G (mA)														
I_L (mA)														

Cetvel 3.3.4

Negatif işleme gerilimi

U_G (mA)	-0,2	-0,4	-0,6	-0,7	-0,75	-0,8	-0,75	-0,7	-0,65	-0,6	-0,5	-0,4	-0,2	0
I_G (mA)														
I_L (mA)														

Cetvel 3.3.5

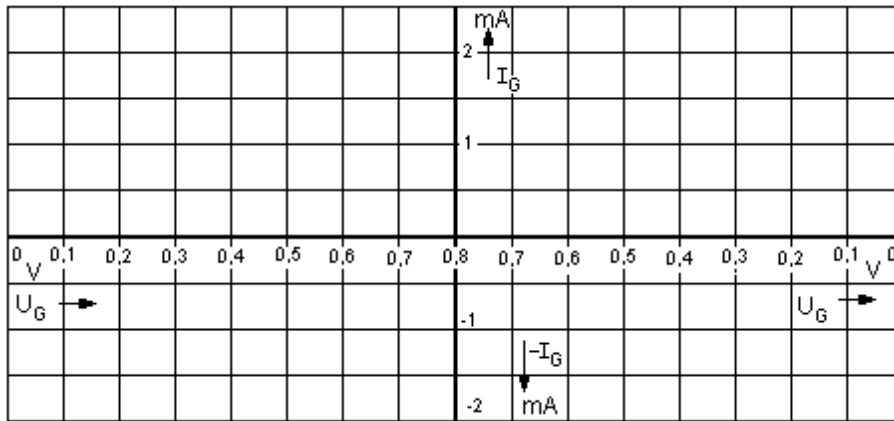
1 Geçit gerilimini keserek söndürme denemesi

2 Yük akım ileticisini ayırarak söndürme denemesi

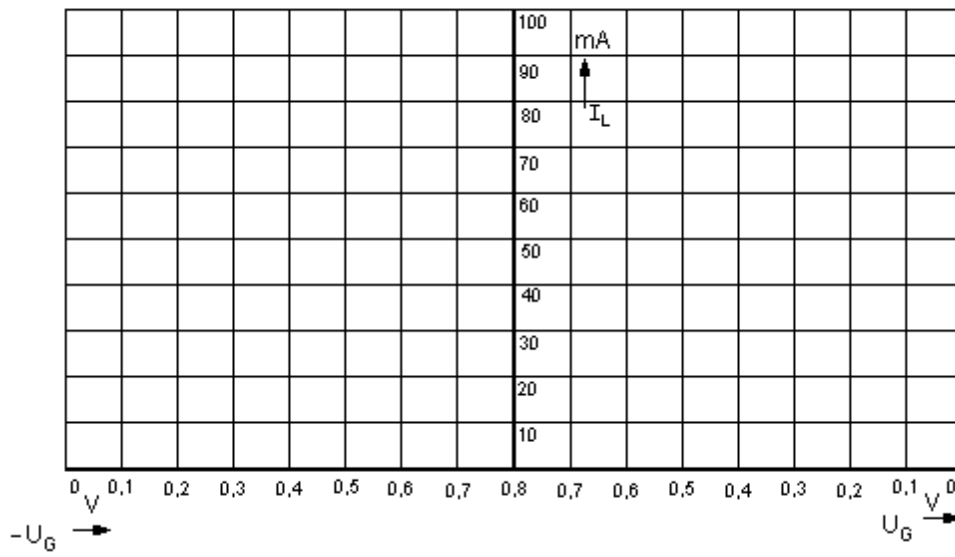
3. Kıyas elektrot ileticisini ayırarak söndürme denemesi

4 Kıyas ve yük elektrotlarını kısa devre bağlayarak söndürme denemesi

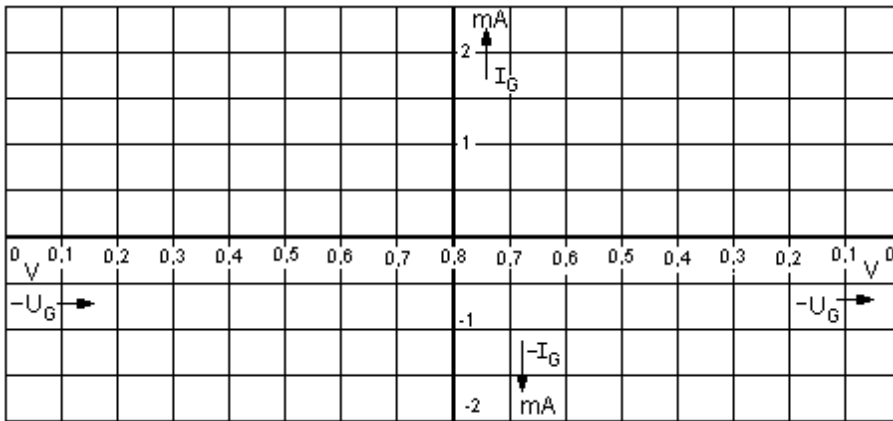
5. Değişik gerilim vererek söndürme denemesi

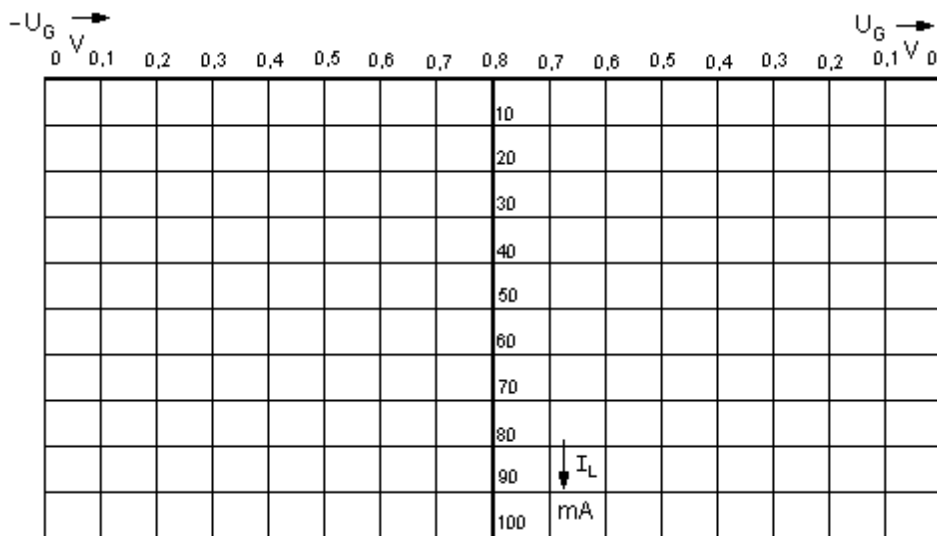
Şekil: 3.3.6

Şekil: 3.3.7

Şekil: 3.3.8

Şekil: 3.3.9